

Подайте свої пропозиції до бюджету Високопільської ОТГ на 2020 рік!
Для цього опишіть існуючу проблему та запропонуйте шляхи її вирішення.

Виконавчий комітет
Високопільської селищної ради

_____ (ПІБ)
_____ (адреса)
_____ (конт.тел.)

ПРОПОЗИЦІЇ ДО ПРОЕКТУ БЮДЖЕТУ 2020

Вважаю, що в нашій громаді існує проблема _____

Ця проблема зачіпає інтереси _____

Вирішити цю проблему можна шляхом _____

Прошу Вас розглянути можливість включення до бюджету Високопільської ОТГ 2020

витрати на _____

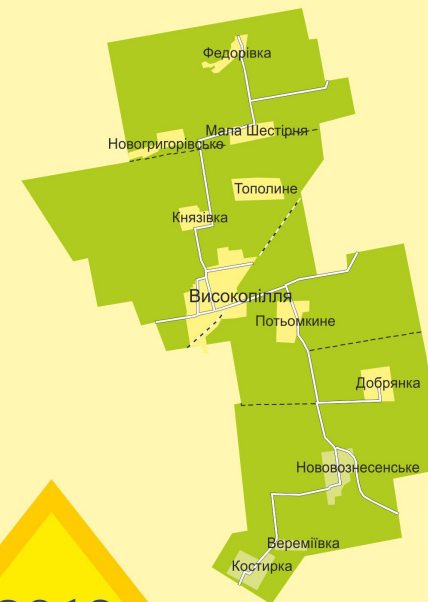

_____ (Підпис)

_____ (Дата)

2019

ВИСОКОПІЛЬСЬКА
ОБ'ЄДНАНА
ТЕРИТОРІАЛЬНА
ГРОМАДА

БЮДЖЕТ
для громадян

Що таке бюджет для громадян?

Бюджет для громадян, який ви тримаєте у руках, - це спрощена, позбавлена технічної мови презентація інформації про бюджет громади.

Бюджет для громадян створений, щоб складну та технічну бюджетну інформацію зробити доступною вам і вашим друзям, колегам, родині.

Бюджет для громадян допомагає зрозуміти бюджет громади і побачити своє місце в ньому. Він нагадує, що бюджет громади - це кошти всіх її мешканців і показує, що гроші в бюджеті не з'являються нізвідки, а витрати з бюджету не робляться лише за бажанням когось з керівників громади або групи громадян.

Також важливо, що бюджет для громадян демонструє можливість для кожного мешканця громади впливати на формування та витрачання бюджету своєї громади.

АДРЕСА ДЛЯ ПОДАННЯ ПИСЬМОВИХ ПРОПОЗИЦІЙ

74000, Херсонська обл.,
Високопільський район, смт. Високопільля,
вул. Визволителів, 112

ПОДАТИ ПРОПОЗИЦІЇ ТАКОЖ МОЖНА НА
ЕЛЕКТРОННУ АДРЕСУ:
2655539@mail.gov.ua

ТЕЛЕФОН ДЛЯ ДОВІДОК:
(05535) 2-17-95, 2-16-88

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

74000, Херсонська обл.,
Високопільський район, смт. Високопільля,
вул. Визволителів, 112

Сайт громади: <http://kronau.in.ua>
В соціальній мережі існує група, пов'язана з громадою:
<http://www.facebook.com/groups/1676863212540925/>

Підготовка та друк цього видання стали можливими завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агенство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду Сполучених Штатів.

Шановні жителі Високопільської громади!

Ми розробили даний буклет для того, щоб донести до вас інформацію про публічні фінанси громади простою та доступною мовою та щоб допомогти вам зрозуміти, що собою представляє бюджет нашої громади та як ми ним розпоряджаємось.

Наша ОТГ відносно молода, а значить - завзята, квітуча, сповнена ідей, планів, які потрібно втілювати. Кожен мешканець ОТГ - це частинка нашої громади, і для того, щоб кожен з нас, від новонародженого до пенсіонера, відчув переваги децентралізації та був задоволений рівнем життя, нам потрібно бути командою та заложено працювати, щоб дивлячись на результати нашої роботи, нас охоплювала гордість, гордість за себе, гордість за нашу ОТГ.

Повноваження та ресурси, надані органам місцевого самоврядування, дають більше можливостей для покращення життя у кожному населеному пункті і дозволяють громадянам - кожному з нас самостійно господарювати там, де вони живуть.

Селищний голова Руслан Застава

МІСЦЕВИЙ БЮДЖЕТ

Це фінансовий план громади. В ньому визначається, звідки громада буде отримувати кошти, а також на що їх витратитиме. Бюджет громади формується та управляється на основі Бюджетного кодексу України. Це означає, що існують чіткі правила, звідки і в якому порядку громада отримує кошти в свій бюджет, а також куди вона може їх витратити. Бюджет, а також зміни до нього затверджуються рішенням місцевої ради.

ТРАНСФЕРТИ

Кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету громади. До трансфертів відносяться дотації та субвенції.

СПЕЦІАЛЬНИЙ ФОНД

Окремий фонд, кошти якого мають цільове спрямування. Основну частину спеціального фонду формують бюджет розвитку та власні надходження бюджетних установ, а також інші ресурси, наприклад, гранти від міжнародних організацій.

ДОХОДИ БЮДЖЕТУ

Гроші, які громада заробила сама, а також отримала від держави. Доходи бюджету формуються з податків та зборів, неподаткових надходжень (наприклад, кошти, отримані за надання адміністративних послуг, кошти, які самостійно заробили бюджетні установи).

ДОТАЦІЇ

Кошти, які виділяються з бюджету вищого рівня для того, щоб досягти рівних доходів населення у всіх населених пунктах.

ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД

Кошти, передбачені для надання послуг державними установами. Кошти загального фонду витрачаються переважно на виплати заробітної плати та оплату енергоносіїв, для надання громадянам послуг освіти (дит. садки, школи, позашкільні заклади), культури (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицини (ФАПи, амбулаторії), соц. захисту, фіз. культури і спорту (дитячо - юнацька спортивна школа, заходи та змагання різного характеру).

СУБВЕНЦІЇ

Кошти, які з державного бюджету передають місцевим бюджетам на виконання конкретних повноважень, які делеговані державою. Ці кошти можна використовувати лише за певним призначенням. Приклади субвенцій - інфраструктурна, медична, освітня. Субвенції також можуть передаватися з одного місцевого бюджету іншому. Наприклад, передача коштів обласній лікарні на лікування міських жителів - з міського в обласний бюджет.

ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ

Кошти, що витрачаються на цілі та заходи, які заплановані в бюджеті. Видатки можуть бути поточні та капітальні.

БЮДЖЕТ РОЗВИТКУ

Кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, реалізацію інвестиційних проектів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово - комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

БЮДЖЕТНА ТЕРМІНОЛОГІЯ 1

ЛИПЕНЬ - ВЕРЕСЕНЬ
В цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні 3 роки.
Як долучитись:
- подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управлінні та відділі - звичайним листом, надісланим поштою чи електронно;
- подавати пропозиції безпосередньо до фінальду (контакти дається в вніш шого документа), сільська рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів у місцях масового збору людей;
- брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування пропозицій домогосподарств інфраструктурних проектів.

ТРАВЕНЬ - ЖОВТЕНЬ
В цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.
Як долучитись:
- подавати пропозиції до бюджету депутатам;
- подавати пропозиції безпосередньо до сільської ради (сільська рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян);
- брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетних гендерних аспектів.

СКЛАДАННЯ ПРОГНОЗУ БЮДЖЕТУ

Прогноз бюджету робиться на 3 роки - плановий (тобто, той, на який плануємо бюджет) і 2 наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб зрозуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні 3 роки, а також, на які цілі витратитимуться гроші з зібраних податків. Прогноз оприлюднюється на сайті ради та приймається на сесії не пізніше 1 вересня.

СКЛАДАННЯ БЮДЖЕТУ

На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів. Місцеві органи влади разом з розпорядниками бюджетних коштів, наприклад, відділ освіти, розробляють та подають бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів вже відбувається розробка проекту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проект бюджету оприлюднюється на сайті ради.

СІЧЕНЬ - 15 БЕРЕЗНЯ
Вже по завершенні календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.
Як долучитись:
- брати участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;
- відвідувати сесії, на якій звіт про виконання бюджету затверджується;
- ініціювати громадський аудит виконаного бюджету; як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості освіти), так і всього бюджету в цілому.

ЛИСТОПАД - 25 ГРУДНЯ
В цей час попередній проект погодить узгоджені та обговорені, під час кожного з яких до бюджету можуть вноситись певні внесені зміни.
Як долучитись:
- брати участь в бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проекту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадині самостійно;
- відвідувати засідання бюджетної комісії виконавчого комітету та сесії ради;
- долучатись фінансовими в сторони Бюджету для громадян;
- спроби поширено прийнятого рішення про бюджет, в тавок бюджету для громадян - розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

БЮДЖЕТ

- це ключовий інструмент для управління громадою, а також втілення в життя пріоритетів та цілей розвитку громади. Дії органу місцевого самоврядування по управлінню бюджетом громади на один рік умовно можуть бути розділені на декілька стадій, і займають більше часу, ніж 1 календарний рік. Період управління бюджетом на 1 рік - називається бюджетним циклом і включає 5 стадій: складання прогнозу бюджету, складання проекту бюджету, розгляд проекту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету, і, насамкінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше, ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

ЗВІТУВАННЯ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

По завершенні року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт також проходить всю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт оприлюднюється на сайті ради. Окрім того, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету повинно відбутись не пізніше, ніж 15-та березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлятись звіт про виконання бюджету, та запрошувати громадськість відвідати його.

РОЗГЛЯД ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ БЮДЖЕТУ

Попередній проект рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проект рішення передається на розгляд виконавчого комітету, який також повинен його затвердити. Після цього проект бюджету розглядається та затверджується вже на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше, ніж 25 грудня. Після прийняття рішення, а також сам бюджет, оприлюднюється на сайті ради.

СІЧЕНЬ - ГРУДЕНЬ
В цей час відбувається закупівля, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.
Як долучитись:
- подати проект на конкурс «Бюджету участь». Брати участь у кампаніях агітації за проекти бюджету участі та голосувати за проекти бюджету участі;
- ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;
- відвідувати засідання бюджетної комісії та сесії сільської ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Окрім того, протягом виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін в нього. Всі зміни проходять окрему процедуру від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Окрім того, законодавством встановлено обов'язок чотвартального звітування про виконання бюджету, що також передбачає затвердження чотвартальних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного чотварту.

2 БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

3

НАША ГРОМАДА ЗАРАЗ

Загальна кількість населення - **6 774 осіб**

Сільське господарство - **210 суб'єктів**

Земля сільсько-господарського призначення - **923,8 кв.м**

Працездатне населення - **3 952 осіб**

Працевлаштоване населення - **1 846 осіб**

Сільське господарство

Вирощування зернових та олійних культур

Збір та переробка зернових

Школи - **4**

Дитячі садки - **4**

Фізичні особи підприємці - **48**

Магазини - **48**

Ринок - **1**

Комунальне підприємство - **1**

Аптеки - **7**

Гастрономічні заклади - **3**

Автозаправні станції - **2**

Автосервіс - **3**

Протяжність доріг, які потребують капітального ремонту: **30%**
Протяжність доріг, що потребують поточного ремонту: **65%**

НА ЧОМУ ЗАСНОВАНО БЮДЖЕТ НАШОЇ ГРОМАДИ

Будь-який бюджет не створюється у вакуумі. Основою для складання бюджету є стан соціально-економічного розвитку громади. Окрім того, бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей, які визначила для себе громада. Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

Головним документом для складання бюджету Високопільської громади у 2018 році була програма соціально-економічного розвитку. Відповідно до пріоритетів розвитку громади, визначено головні напрямки. На момент розробки даного документу, стратегія розвитку громади на 2019 - 2025 роки, знаходяться на стадії затвердження.

ЯКОЮ МИ ХОЧЕМО БАЧИТИ НАШУ ГРОМАДУ

У Програмі соціально-економічного розвитку селищної ради визначено цілі, завдання та основні заходи на 2019 рік. Пріоритетами розвитку нашої громади на найближчі 10 років є:

Розвиток кооперативного руху та переробної промисловості

Модернізація освітніх та культурних закладів

Інвестиційна привабливість

Людський капітал

4

БЮДЖЕТ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Бюджет розвитку використовується для реалізації стратегії розвитку громади, програм соціально-економічного розвитку, зміцнення матеріально-фінансової бази. У 2019 році в рамках виконання бюджету розвитку заплановані видатки на 4 млн. 638 тис.грн.

Придбання комп'ютерної техніки для селищної ради **22,3 тис.грн.**

Придбання меблів та інтерактивного обладнання для навчальних закладів **334,0 тис. грн.**

Придбання комп'ютерної техніки для позашкільних закладів освіти **11,0 тис. грн.**

Придбання обладнання для водопровідно-каналізаційного господарства **52,8 тис. грн.**

Встановлення дитячих майданчиків **100,0 тис. грн.**

Придбання спеціалізованої техніки для благоустрою **2 516,7 тис. грн.**

Придбання житла для дітей-сиріт **551,1 тис. грн.**

Виготовлення генерального плану селища **125,4 тис. грн.**

Реконструкція вуличного освітлення у смт.Високопілля **665,9 тис. грн.**

Капітальний ремонт асфальтного покриття подвір'я Високопільської ЗОШ **258,8 тис. грн.**

5 ЗВІДКИ В БЮДЖЕТІ ГРОШІ

Кошти в бюджет громади потрапляють з двох основних джерел - від держави (субвенції, дотації) та власний заробіток громади. Кошти від держави спрямовуються на забезпечення надання освітніх, медичних послуг, інших функцій держави. Більшу частину надходжень громада отримує з власних доходів, які складаються з податкових та неподаткових надходжень.

Плановий бюджет 2019 року складає майже 40 млн. грн., з яких 60% становлять надходження з державного бюджету. Найвищий відсоток власних доходів дають наступні податки: податок на доходи фізичних осіб, єдиний податок, плата за оренду землі, що сплачується юридичними особами, земельний податок з фізичних осіб.

- Бюджетоутворюючі підприємства нашої громади:
- ✓ ОФГ «Тетяна»
  - ✓ АФГ «Ольвія»
  - ✓ ФГ «Урожай»
  - ✓ ПП «Кальфа»
  - ✓ ПСП «Високопільське»

ВЛАСНІ ДОХОДИ
19 700 тис. грн.
(50,05%)

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ
19 115,1 тис.грн.

НЕПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ
590,9 тис.грн.

ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ
11 612 тис.грн. (60,75%)

ЄДИНИЙ ПОДАТОК
3 578 тис.грн. (18,72%)

ІНШІ ДОХОДИ
2 828 тис.грн. (14,79%)

АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК
755 тис.грн. (3,95%)

ПОДАТОК НА МАЙНО
314,1 тис.грн. (1,64%)

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ
22 тис.грн. (0,12%)

ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОДАТОК
6 тис.грн. (0,03%)

АДМІНІСТРАТИВНІ ЗБОРИ ТА ПЛАТЕЖІ, ДОХОДИ ВІД НЕКОМЕРЦІЙНОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
581,5 тис.грн. (98,41%)

ДОХОДИ ВІД ВЛАСНОСТІ ТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
5,4 тис.грн. (0,91%)

ІНШІ ДОХОДИ
4 тис.грн. (0,68%)

БЮДЖЕТ
39 357,6 тис. грн.

ТРАНСФЕРТИ
19 657,6 тис. грн.
(49,95%)

Освітня субвенція
10 208,5 тис.грн.(51,93%)

Медична субвенція
4 222,5 тис.грн.(21,48%)

Дотації з місцевих бюджетів іншим місцевим бюджетам
3 527,2 тис.грн.(17,94%)

Базова дотація
1 537,6 тис.грн.(7,82%)

Субвенція з місцевого бюджету «Нова українська школа»
161,8 тис.грн.(0,82%)

6 КУДИ ІДУТЬ ГРОШІ З БЮДЖЕТУ?

СТРУКТУРА ВИДАТКІВ З БЮДЖЕТУ

ОСВІТА
24 523,1 тис.грн.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ
568,4 тис.грн.

КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО
2 393,2 тис.грн.

СОЦ.ЗАХИСТ та СОЦ. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
29,1 тис.грн.

УПРАВЛІННЯ ГРОМАДОЮ
5 631,627 тис.грн.

ІНШІ ВИДАТКИ
6 007,4 тис.грн.

ЖКГ
1 228,4 тис.грн.

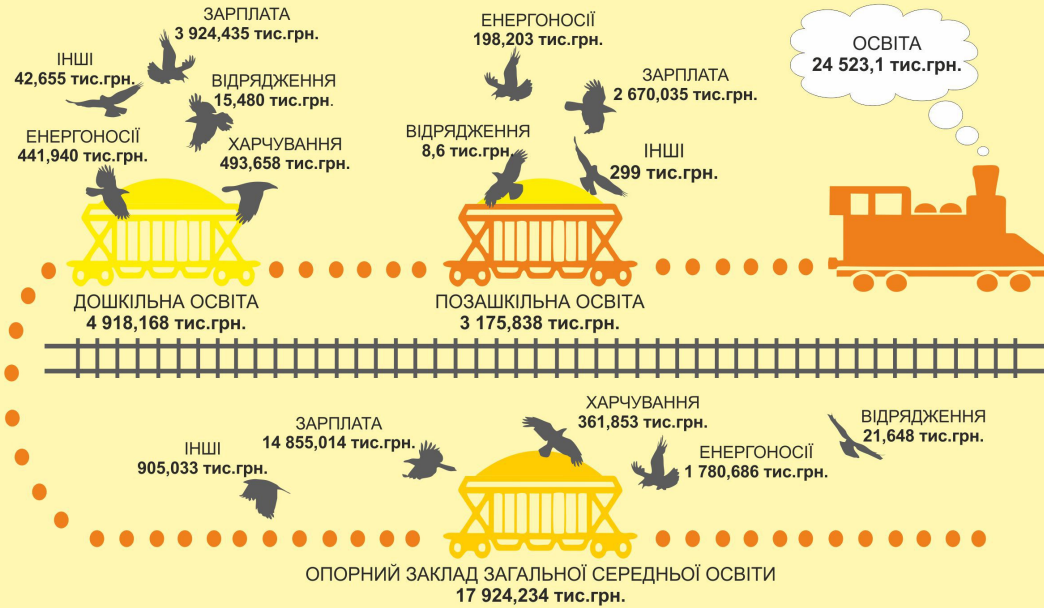
ТРАНСФЕРТИ
6 241,84 тис.грн.

ВСЬОГО ВИДАТКІВ:
39 195,8 тис. грн.

Витрати з бюджету Високопільської ОТГ ідуть на фінансування закладів освіти (дошкільної, загальноосвітньої, позашкільної), управління громадою, фінансування закладів культури, фізичної культури і спорту, соціальний захист та соціальне забезпечення та інші видатки.

Видатки бюджету за галузями

Сплачуючи податки, які наповнюють бюджет, громадяни мають право отримувати користь від них у формі певних послуг чи допомог. Окремі потреби кожна людина не може задовольнити самостійно власним коштом (безпека, дороги, освітлення, довілля та інші). Крім цього, для розвитку суспільства важливо гарантувати людині вільний доступ до отримання освітніх та медичних послуг. Незаможні громадяни та певні категорії населення отримують з бюджету грошову допомогу чи пільги на окремі види послуг.

ВИДАТКИ В СФЕРІ ОСВІТИ

Загальноосвітній заклад	КЗ «Високопільський ОЗЗСО»	Шестірянська філія КЗ «Високопільської ОЗЗСО»	Нововознесенська філія КЗ «Високопільської ОЗЗСО»	Потьомкінська філія КЗ «Високопільської ОЗЗСО»
К-сть учнів	476	52	57	18
Видатки на 1 учня, тис.грн.	19,9	42,6	54,0	36,7
Всього видатків на заклад, тис.грн.	9 465,7	2 214,8	3 080,1	661,5

Кошти з селищного бюджету перераховуються в районний бюджет на утримання комунальних закладів для того, щоб мешканці нашої громади могли отримувати якісні медичні, соціальні, адміністративні послуги.

